

METK

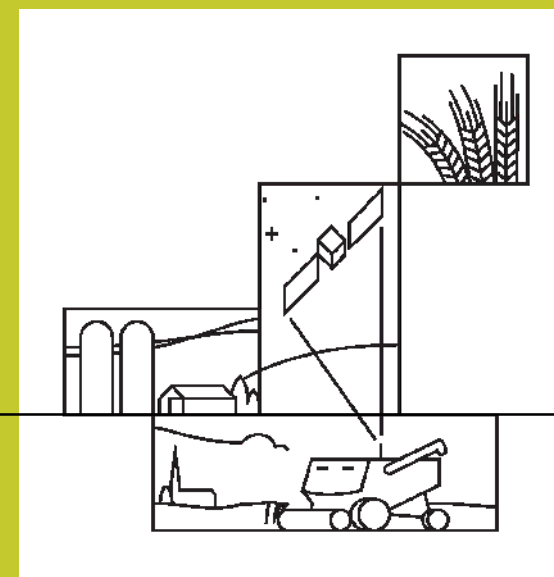
Maaelu
Teadmuskeskus

Eesti maaelu tark vara

Teadmussiirde programmi ÜhendPIP-2 juhtkogu ja nõukogude ühisistung

Hanna Tamsalu
võrgustiku osakond

11.05.2023

Päevakava

1. Teadmussiirde programmi ülesehituse tutvustus
2. Juhtkogu ja nõukogude ülesanded, juhtkogu/nõukogu esimehe ja töökorra kinnitamine
3. Valdkondade eelarvete jaotuse ning 2023. aasta tegevuste ülevaatamine ja kinnitamine

Juhtkogu ja nõukogude ühisistungi korraldame nüüd, kuna projektimeeskonna esitatud tegevuste kohta hankelepingu sõlmimisel tekkisid takistused.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

ÜhendPiP-2

Teadmussiirde pikaajaline programm
põllumajanduse, toidu ja maamajanduse
tegevusvaldkonnas (257107)

METIK Maaelu
Teadmuskeskus

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

**Eesti
Toiduainetööstuse Liit**
ESTONIAN FOOD INDUSTRY ASSOCIATION

Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences

MAHEPÕLLUMAJANDUSE
KOOSTÖOKOGU

Ühend PiP

Teadmussiirde pikaajaline programm
põllumajanduse, toidu ja maamajanduse
tegevusvaldkonnas (222076)

PÕLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUS
ESTONIAN AGRICULTURAL RESEARCH CENTRE

Eesti
Taimikasvatuse
Instituut

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

**Eesti
Toiduainetööstuse Liit**
ESTONIAN FOOD INDUSTRY ASSOCIATION

Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences

MAHEPÕLLUMAJANDUSE
KOOSTÖOKOGU

mes
Maaelu Edendamise Sihtasutus

Programmi lähteülesanne

Programmi eesmärk on põllumajanduse, toidu- ja maamajanduse valdkonnas olemasolevate teadmiste, teadustulemuste ja innovaatiliste lahenduste kohta **teabe levitamine** ning teadmussiirde tegevuste **koordineerimine** ja korraldamine.

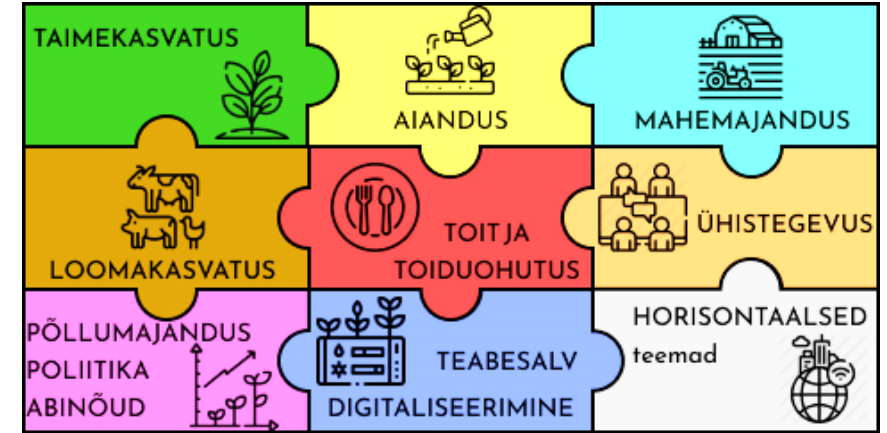
Programmi rakendamise oluliseks osaks on

- teadmussiirde **tegevuste** elluviimine,
- **teabesalve** jätkuv arendamine ja ajakohastamine ning
- teadmussiirde tegevuste korraldamisel sektori **vajadustega** arvestamine.

programmi elluviimise käigus tuleb jälgida teadmussiirde ja innovatsiooni terviksüsteemi (AKIS) kontseptsiooni

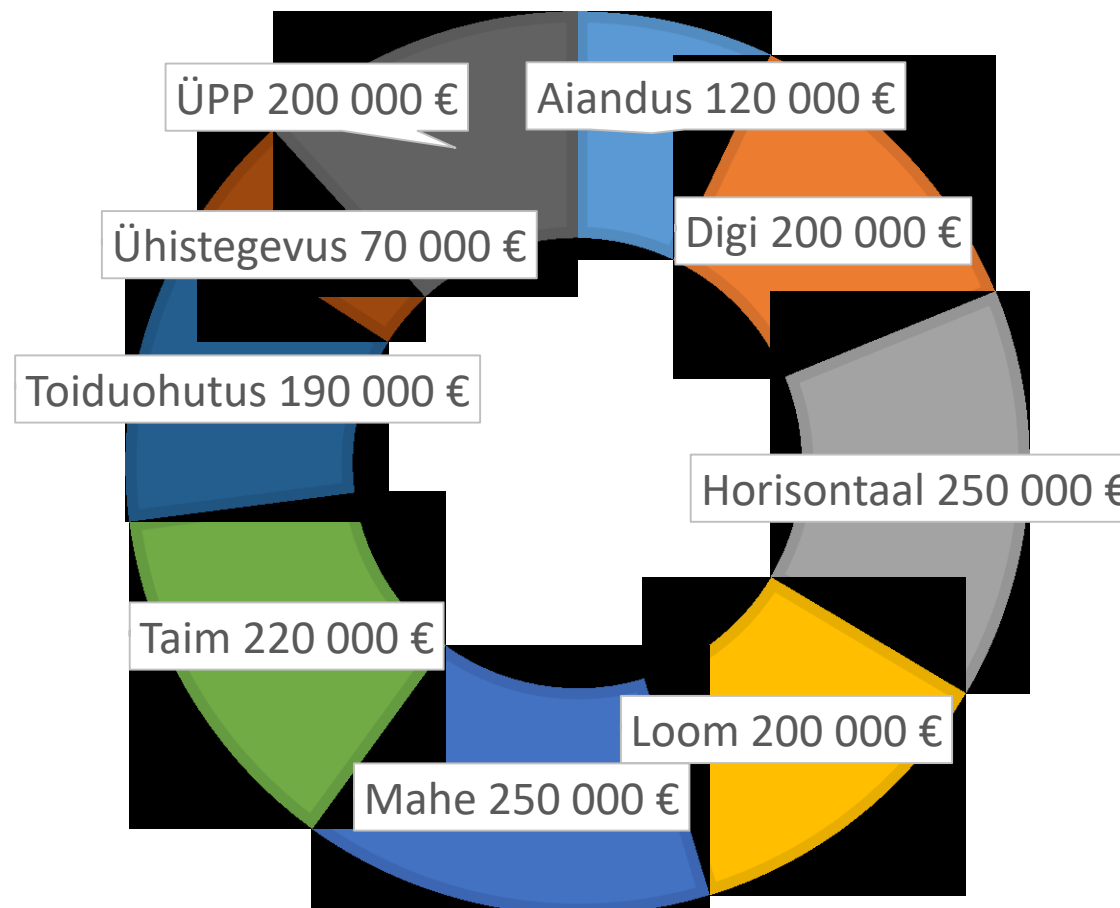
Teemavaldkonnad

- taimekasvatus;
- loomakasvatus;
- toiduohutus;
- mahepõllumajandus;
- aiandus;
- ühistegevus;
- põllumajanduspoliitika abinõud;
- horisontaalsete teemadena käsitletakse kõikides ülaltoodud valdkondades riskijuhtimist, keskkonnakaitset, bioressursside väärimist, tootearenduse võimekuse suurendamist, samuti ettevõtte majandamist ja juhtimist, müügiedendust ning finantsalaseid teadmisi;
- põllumajanduse digipööret soodustavad teemad (sh suurandmed ja erinevate digilahenduste kasutamine)
- muud vajalikud teemad, mis lähtuvad Põllumajanduse ja kalanduse arengukava aastani 2030 või Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2021–2027 eesmärkidest.

Programmi kestus ja maht

- Eelarve 1 700 000 eurot
- Kestus kuni 30. juuni 2025
- Raamleping allkirjastati 21/22 veebruar 2023
- Hankeleping allkirjastamata (11. mai seisuga)

Juhtkogu ja nõukogud

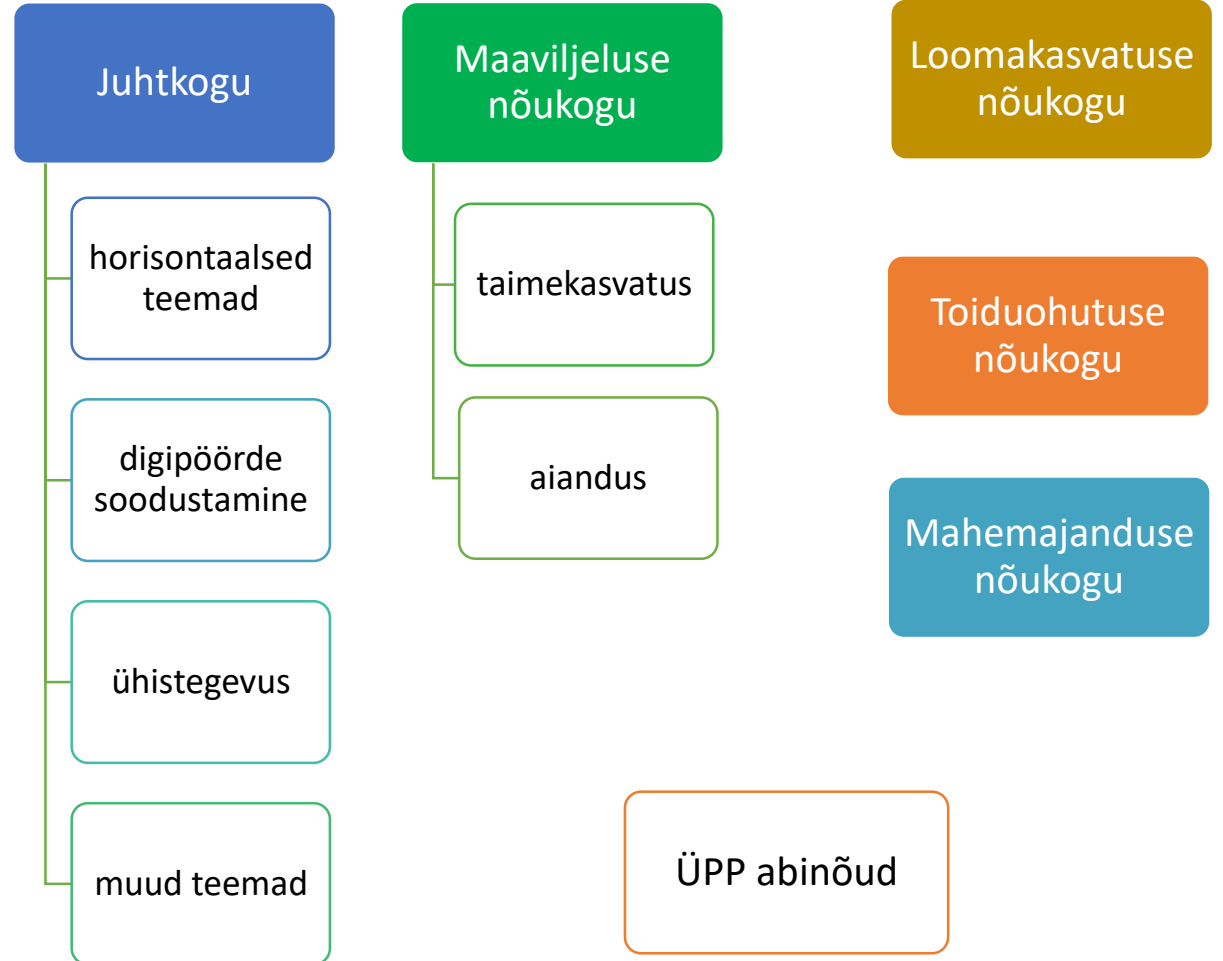
Programmi juhtkogu + neli (4) valdkonna nõukogu

ÜPP vajadused esitab MEM/PRIA nõukoguta

Nõukogude ülesanne tagada tegevuskava koostamisel sektori valdkondlike vajaduste tasakaalustatud arvestamine. Nõukogud, võttes arvesse eelarvelisi võimalusi ja hanke tulemusi,

- selgitavad igal aastal välja programmi raames elluviidavad tegevused, nende eelarve ning otsustavad vajadusel ka muudatused tegevuskavas,
- analüüsivad sihtrühmade vajadusi ning programmi tegevuste tulemusi.

Juhtkogul on lisaks ülesanne kinnitada valdkondade vahelise eelarve jaotus

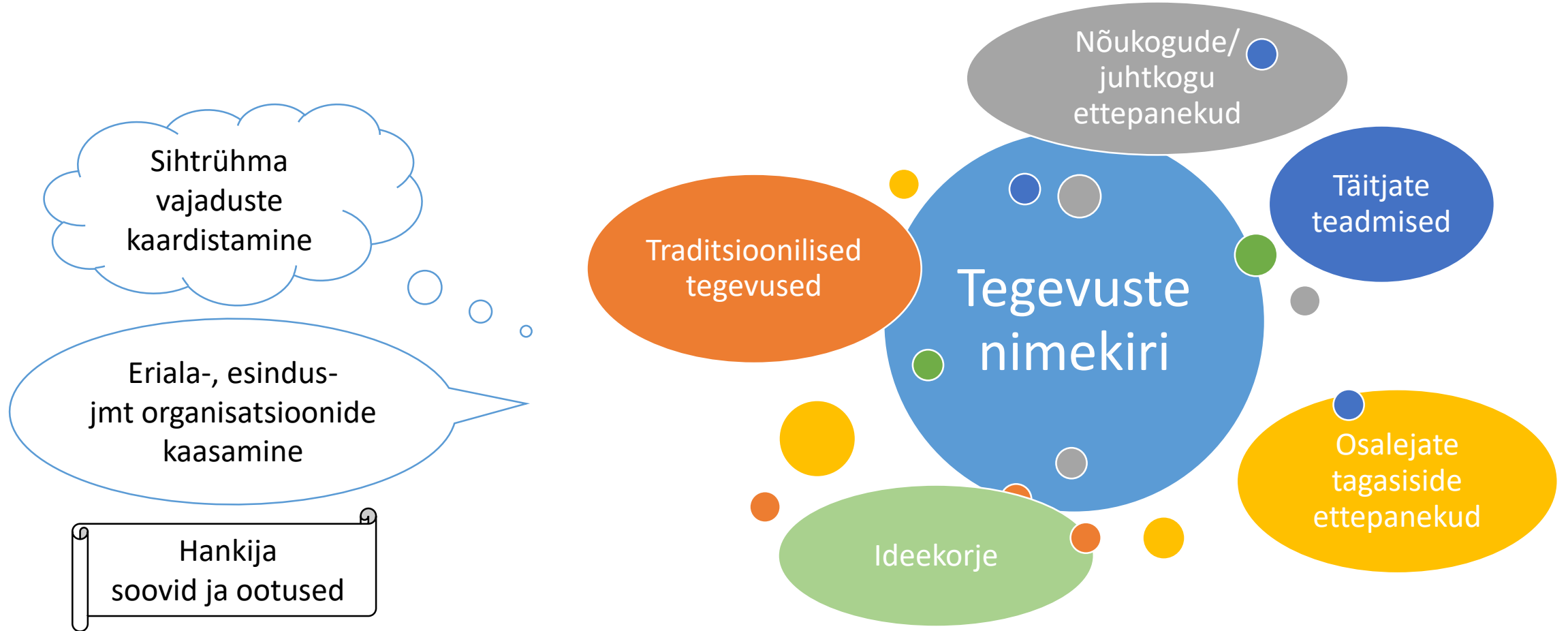

Riigihankes esitatud tegevuste ühikud – palju ja mitmekülgsed

- Infopäev, täienduskoolitus, konverents + salvestusteenus
- Ettevõtete külastused, õppereisid, õpiringid, ettevõtjate juhendamine, esitlustegevus/esitluspäev
- Käsiraamat, teabematerjal, video, taskuhääling,

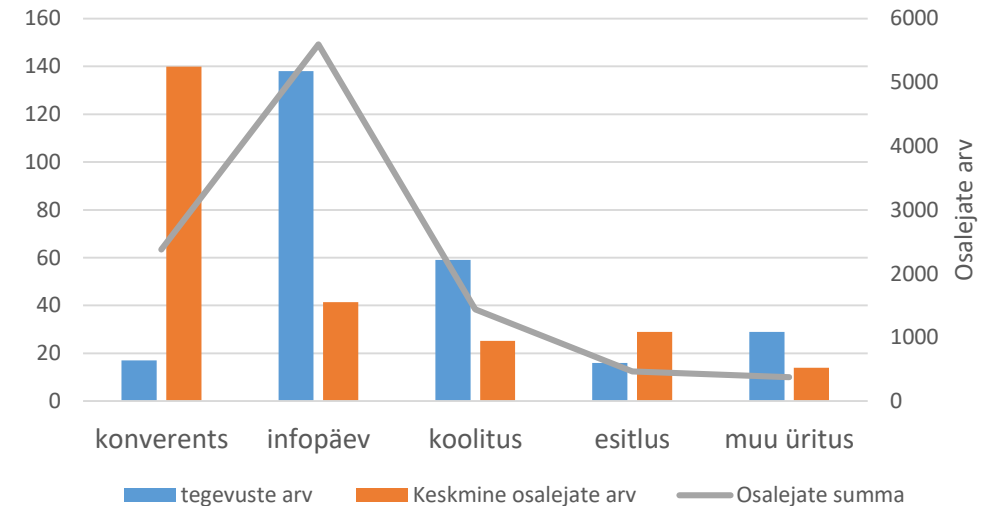
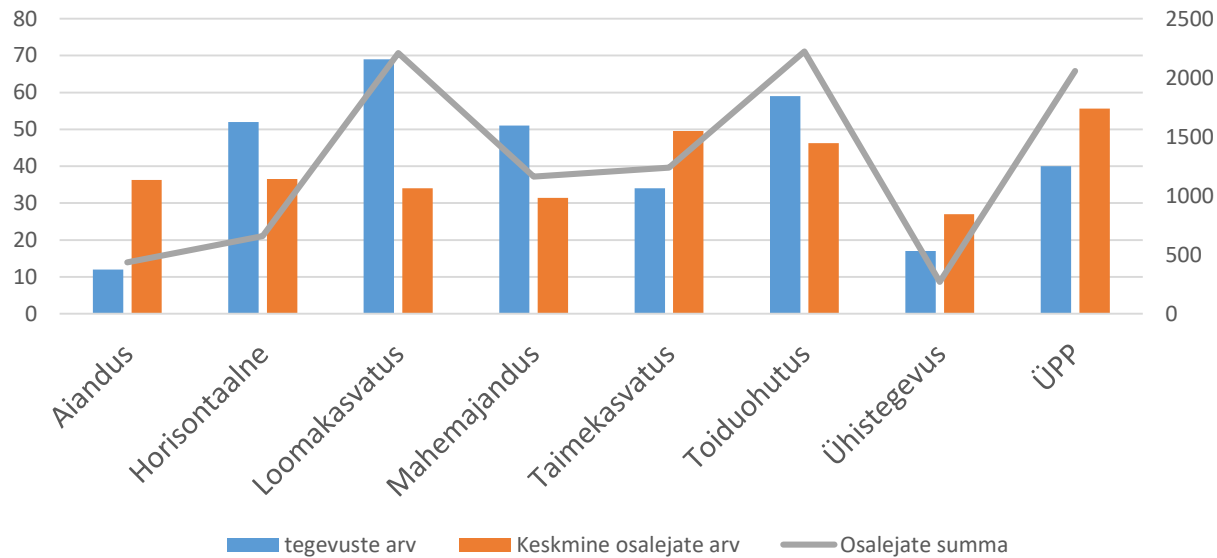
- Ühikute nimekiri ette antud hankija poolt
- Pakkujate esitatud maksumused kehtivad lepingu lõpuni

Kuidas ellu viidavate tegevuste nimekiri üldiselt tekib?

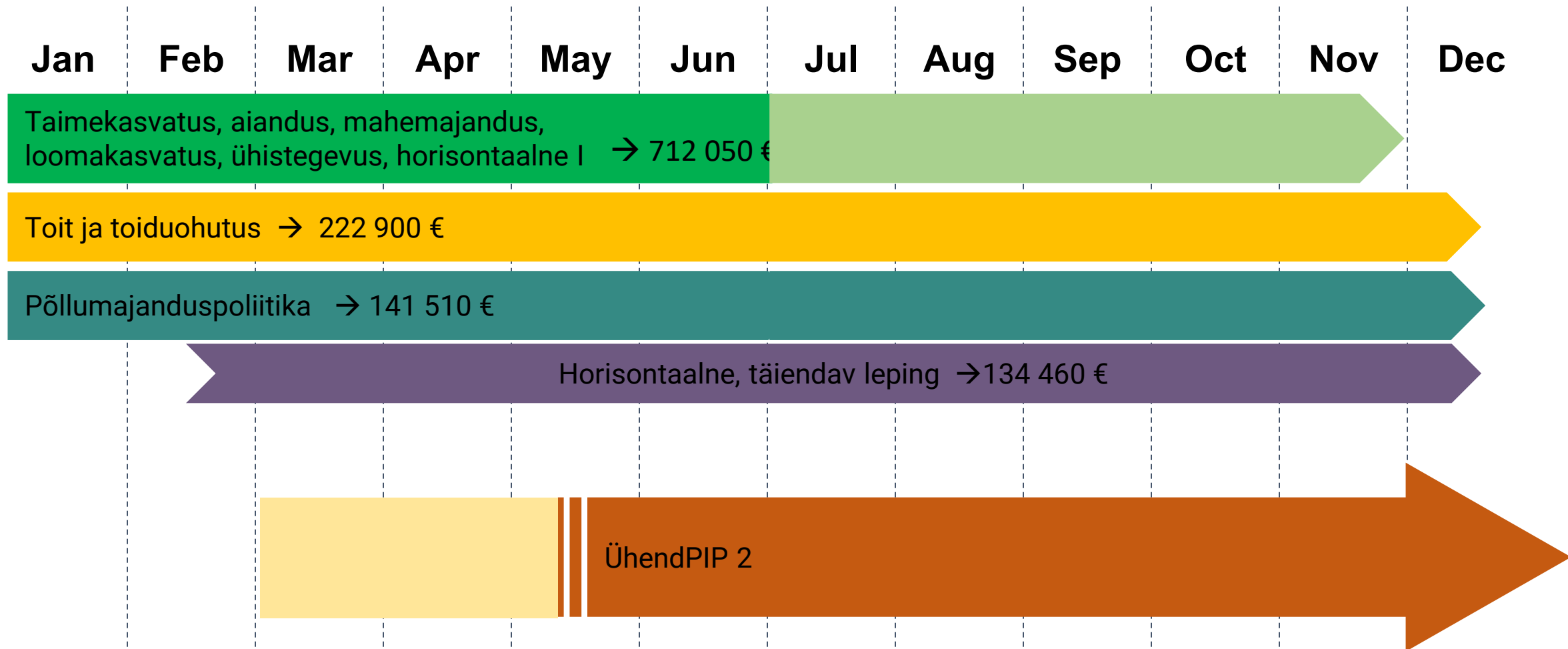
Ürituste korraldamine

2022 toimunud tegevused

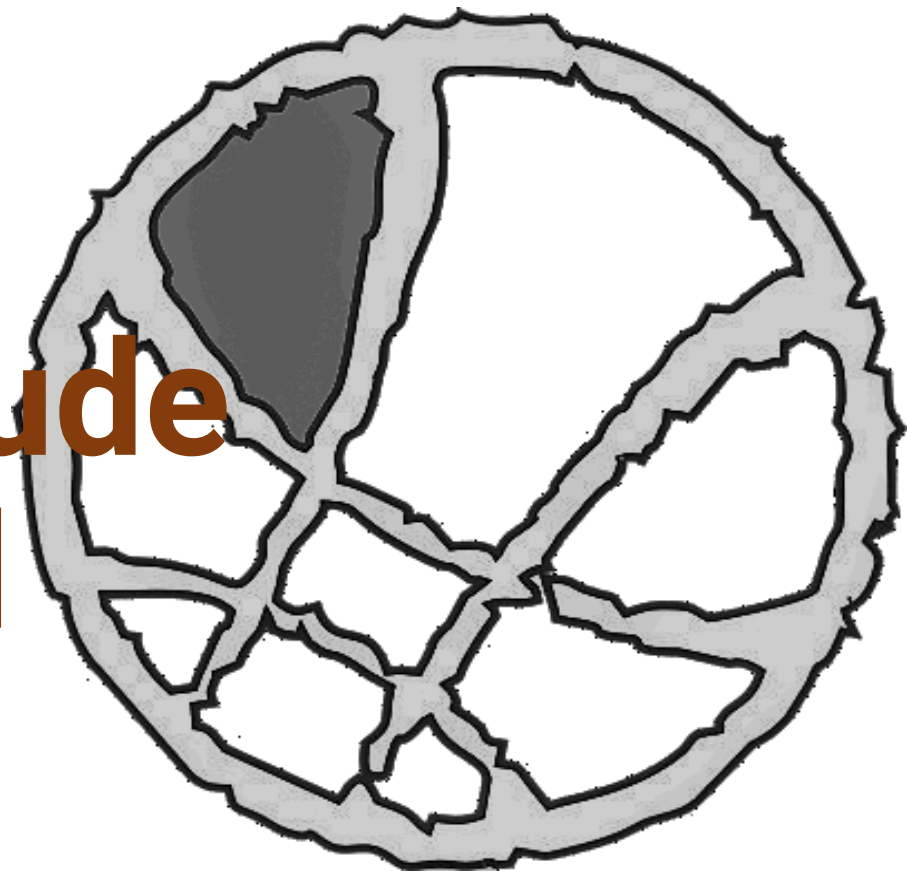
Lisaks tehakse artikleid-materjale, videoid-häälinguid, veebilehti jm

ÜhendPIPi ajakava 2023

Juhtkogu ja nõukogude töökord ja esimehed

Vt lisadokumenti

Juht- ja nõukogude ajakava loogika

2023

- pakkumus (jaanuar) → *Raamleping veebruar 2023*
- kogude ühine istung *projektist teavitamiseks* (suvi)
- **november (kogude istungid tellimuse kinnitamiseks)**

2024

- jaanuar aruandluse kinnitamine (vajadusel juhtkogu istung)
- november (istungid tellimuse kinnitamiseks, kui eelarvet on)

2025

- jaanuaris ja juunis aruandluse kinnitamine.
Ettepanekute esitamine tegevusteks ÜPP strateegiakava nn AKIS sekkumise raames.

Kogude ülesanded

Programmi juhtkogu
peamiseks ülesanneteks on:

- programmi kulgemise jälgimine;
- **valdkondade eelarvete jaotuse** ja tegevuste ulatuse (sh reserv ja teabesalv) otsustamine ning tööplaanide kinnitamine;
- tegevuste muudatustega seonduvate otsuste tegemine

Valdkondlike **nõukogude** peamiseks ülesanneteks on:

- tagada asjakohaste ning vajalike tegevuste läbiviimine programmi eesmärkide saavutamiseks vastavas valdkonnas;
- tegevuste valikul sihtrühma vajadustest ning teabevaldajate ettepanekutest lähtumine;
- valdkonnasiseste tegevuste ja eelarve planeerimine;
- tehtud tegevuste analüüsimine ning jätkutegevuste planeerimine

Töökorraldus

- Asjaajamise ja tehnilise teenindamise tagab Täitja esindaja
 - PRIA vormistab hankelepingud juhtkogu/nõukogu otsuste alusel
- Koosolek vähemalt kord aastas + elektroonilised kinnitused
- Otsused üldjuhul konsensuslikult (**hääletamisel 60%**)
- Puudumise puhul võimalusel leida asendaja, **kvoorum 2/3**
- Koosolekust teavitamine vähemalt **kaks** nädalat ette, materjalid saadetakse nädal ette
 - **Reageerimise tähtaeg ei tohiks olla alla 5 tööpäeva või 7 kalendripäeva**
- E-kirjale mittevastamist loetakse nõusolekuks

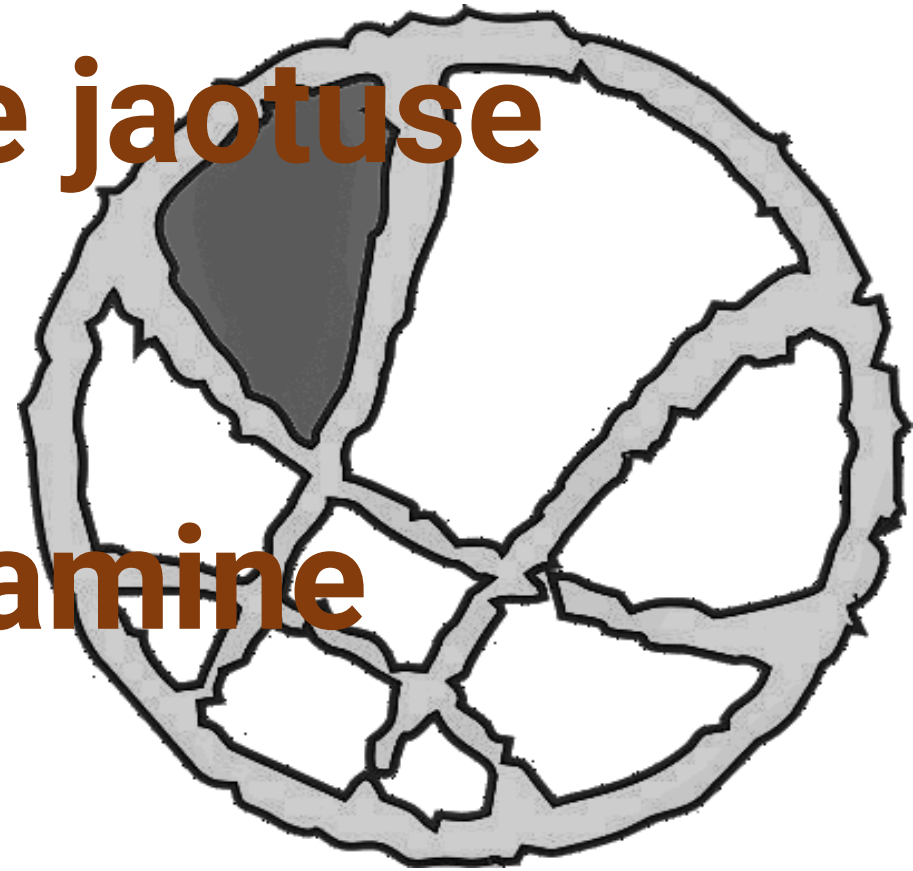
Konsensus/hääletamine, töökora punkt 3.3

- Nõukogu otsused võetakse üldjuhul vastu konsensuslikult. Põhimõtteliste erimeelsuste korral rakendatakse hääletamist. /.
- Juhtkogu otsused võetakse üldjuhul vastu konsensuslikult. Põhimõtteliste erimeelsuste korral rakendatakse hääletamist.
- **Konsensusse mittesaavutamisel võetakse otsused vastu osalejate 60% häälteenamusega**

Esimeeste kandidaadid

- programmi **juhtkogu** esimehe kandidaat **Kerli Ats**;
- **maaviljeluse** nõukogu esimehe kandidaat **Madis Ajaots**;
- **mahemajanduse** nõukogu esimehe kandidaat **Airi Külvet**;
- **loomakasvatuse** nõukogu esimehe kandidaat **Marika Oeselg**;
- **toiduohutuse** nõukogu esimehe kandidaat **Anneli Tuvike**.

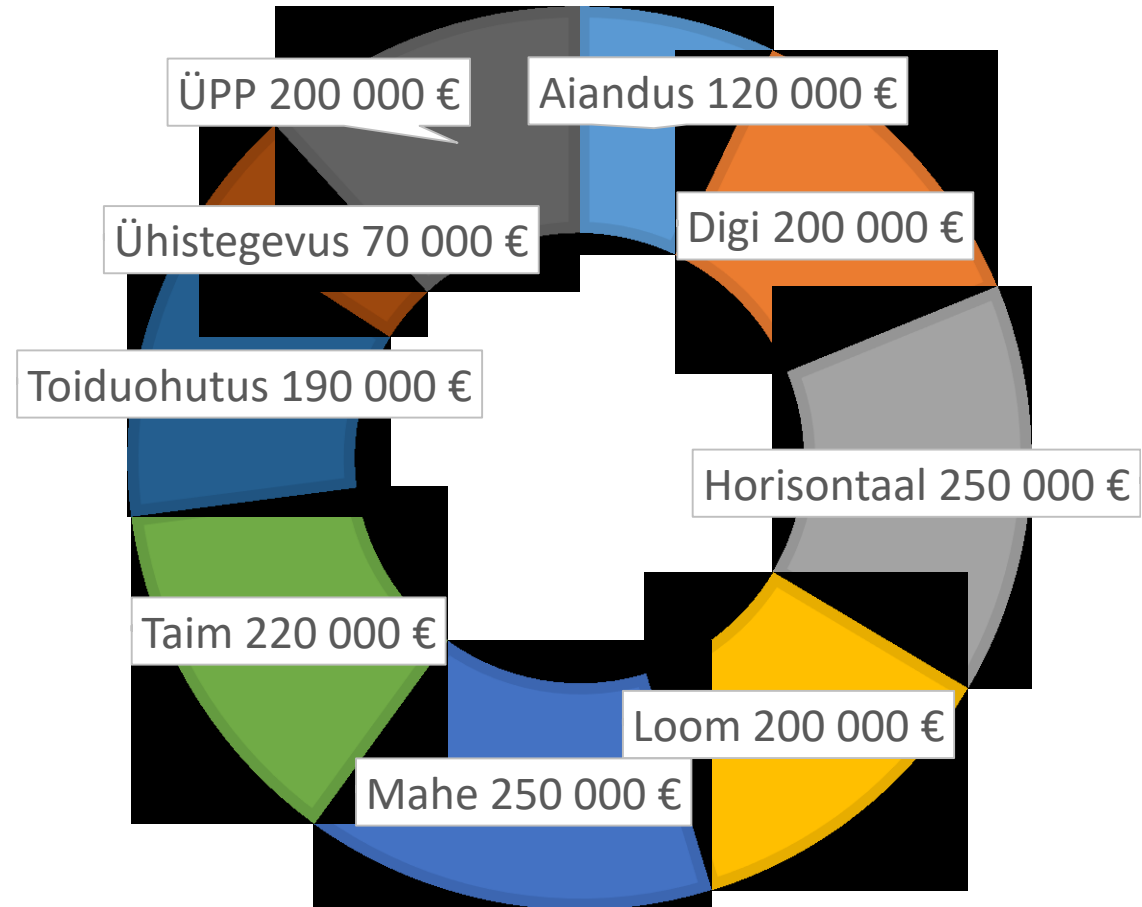
Valdkondade eelarvete jaotuse ning 2023. aasta tegevuste ülevaatamine ja kinnitamine

Vt lisadokumenti

Programmi kestus ja maht

- Eelarve 1 700 000 eurot
- Kestus kuni 30. juuni 2025
- Raamleping allkirjastati 21/22 veebruar 2023
- Hankeleping allkirjastamata (11. mai seisuga)

Maht (arvestades 2023 kava)

Valdkond	Üldeelarve	2023	2024	2025	tulem
Aiandus	120 000	39 900			80 100
Digi	200 000	81 900			118 100
Horisontaalne	250 000	104 200			145 800.0
Loomakasvatus	200 000	93 900			106 100
Mahemajandus	250 000	156 140			93 860
Taimekasvatus	220 000	99 600			120 400
Toit ja toiduohutus	190 000	27 900			162 100
Ühistegevus	70 000	20 200			49 800
ÜPP	200 000	125 760			74 240
	1 700 000	749 500.0	0	0	950 500.0

Taustaks käimasoleva programmi kava

2023 aasta kokku	ÜhendPIP	ÜhendPIP-2	KOKKU
Aiandus	49 200	39 900	89 100
Digi		81 900	81 900
Horisontaalne	310 760	104 200	414 960
Loomakasvatus	141 500	93 900	235 400
Mahemajandus	65 660	156 140	221 800
Taimekasvatus	198 890	99 600	298 490
Toit ja toiduohutus	222 900	27 900	250 800
Ühistegevus	80 500	20 200	100 700
ÜPP	141 510	125 760	267 270
	1 210 920	749 500	1 960 420

Aianduse valdkonna plaanid

- Infopäev – **Katmikaianduse tehnoloogiad**, 2 tk – Kastmissüsteemid avamaaköögiviljade kasvatamisel. Imbkastmine ja erinevad vihmatussüsteemid. Mulla niiskuse määramine ja kastmisvajaduse hindamise erinevad võimalused. Vertikaalaiandus meil ja mujal. Taimede nõuded kasvutingimuste osas: valgus, kastmine, väetamine, õhuniiskus jne. Erinevate kultuuride kasvatusvõimalused vertikaalriiulitel.
- Infopäev – **Aianduskultuuride sordid ning kasvatustehnoloogiad** – Õuna, pirni ja astelpaju sortide ning kasvatustehnoloogia infopäev. Eesmärk on tutvustada tootmiseks sobivaid sorte ja anda ülevaade nende sortide kasvatustehnoloogiast.
- Esitlustegevus – **Aedmustika ja hariliku vaarika viljade säilitamine** – Eesmärk: selgitada välja erinevate biolagunevate pakendite mõju vaarika ja aedmustika viljade kvaliteedile (nakatumine hahkhallitusse, vilja tugevus, magusus, maitse) ning selgitada välja, missugune pakend on tarbijatele kõige vastuvõetavam. Esitlustegevuseks viiakse läbi kaks säilituskatset ja tarbijauuring.
- Esitlustegevus – **Vaarikasortide saagikus ja talvekindlus** – Eesmärk: esitleda erinevate suvel viljuvate vaarikasortide saagikust ja talvekindlust, tutvustada viise, kuidas enamlevinud vaarikasordi 'Glen Ample' külmakindlust suurendada (talvekatted aminohappepreparaat). Eeldatav esitluse toimumise aeg: august 2023.

Taimakasvatuse valdkonna plaanid

- infopäev veebis – Süvenev probleem Eesti põldudel – **kapsanuuter**
- infopäev veebis – **Integreeritud taimekaitse** rakendamine läbi monitooringusüsteemi pikaajalise kogemuse.
- infopäev ja salvestus – **Kartulikasvatuse** infopäev
- infopäev ettevõttes – **Mullaviljakuse parandamine ja elurikkuse säilitamine**
- Konverents – **Teraviljafoorum**
- Konverents – **Viljelusvõistlus 2023**
- Konverents – **Taimekaitse**
- Konverents ja artiklikogumik – **Põllumajandus ja keskkond**
- Perioodiline turuinfoväljaanne – **Teravilja ja õlikultuuride info**
- Perioodiline turuinfoväljaanne – **Euronext börs**
- Mullamissiooni toetavad videod

Loomakasvatuse valdkonna plaanid

- **Lihaveisekasvatuse konverents**
- **Lamba- ja kitsekasvatajate konverents**
- infopäev veebis – Loomakasvatuse **tehnoloogiad**
- infopäev veebis – **Majandusliku tasuvuse parendamine söötmisel**
- infopäev veebis välisleketoriga – Uuemad arengud **söötmisel**, põllumajandusloomade **aretus** – 2 tk
- ühepäevane koolitus – Põllumajandusloomade **transport** vastavalt loomakaitsenõuetele, pädevuskoolitus (8 at)
- kahepäevane koolitus – Põllumajandusloomade **tapatoimingute** pädevuskoolitus (16 at)
- infopäev veebis – **Bioohutus veisefarmis**
- Põllumajandusloomade **heaolu** – infopäev veebis 2 tk / infopäev ettevõttes 2 tk
- kahepäevane koolitus – **Farmitöötaja ja loomade heaolu**
- ühepäevane koolitus – **Veiste tervis ja heaolu** – 3 tk
- Põllumajandusloomade kasvatajate **külastused** – 4 tk
- Perioodiline elektrooniline turuinfoväljaanne **Piimainfo**
- Perioodiline elektrooniline turuinfoväljaanne **Lihainfo**
- videofilm **Lihaveisekasvatus** (rohumaad, täiendab varasemaid videoid)

Mahemajanduse valdkonna plaanid

- **infopäevad ja ettevõtete külastused** mahemajanduse erinevatel teemadel, sh erinevates vormides – ettevõttes, veebis, välislektoriga – **25 tk**
- kahepäevane **õppereis** maheloomakasvatuses Eestis
- maheloomakasvatuse **õppereis** välisriiki (linnukasvatus, lihaveisekasvatus, lambakasvatus)
- mahetaimekasvatuse **õpiring**
- Mahemajanduse teabeleht + Erinevad tõlketööd
- Maheloomakasvatuse videofilm – 2 tk
- mahemajanduse, taime- ja loomakasvatuse videoloengud – 5 tk

Toiduohutuse valdkonna plaanid

- Infopäev veebis – Uuringud, koostöö teadusasutustega
- konverents – Tasakaalustatud toitumise konverents
- koolitus – Lisaained toidus
- koolitus – Toidutööstuse tootmisjääkide väärimine
- koolitus – Toiduhügieen ja -ohutus, keskaste (24h)

Ühistegevuse valdkonna plaanid

- infopäev ettevõttes – **Biojätmete väärimise koostöömudelid** Kagu-Eesti piirkonna näitel.
- infopäev ettevõttes – **Põllumajanduse biojätmete ja kõrvalsaaduste ühise väärimise võimalused**
- infopäev ettevõttes – **Hoiu-laenuühistute omapärad** ja nende kasulikkus maapiirkondades
- infopäev – **Kogukonnaenergeetika** edendamise võimalused maapiirkondades
- **Lihatootjate koostöö** õpiring
- **taskuhääling** – Ühistegevuse lood – 4 tk

Digipöörde valdkonna plaanid

- **Taimekaitse monitooringusüsteemi** arendamine
- konverents – **Digipööre Eesti maamajanduses**
- infopäev veebis välislektoriga – **Digitaliseerimine maamajanduses**
- infopäev – **Agrorobotika** – 4 päeva tsükline: autonoomne täppisväetamisplatvorm ja selleks vajaliku taristu arendamine; autonoomset põlluseiret teostava ning tehisintellekti eviva analüütikalahenduse arendus ja rakendamine; masinapargi kaasajastamine ning elektri- kui hübriidajamite rakendamine; keskkonnasäästlike ja -teadlike materjalide kasutamine
- infopäev ettevõttes – **Agrorobotika** näited
- infopäev ettevõttes – **Süsinikpõllunduse kaubandus** – riskid ja võimalused põllumajandustootjale
- täienduskoolitus – **Piimakarja tervise- ja heaoluandmete kasutamine** karjaterviseprobleemide ennetamiseks
- õpiring – **Farmi-tööstuse-riigi** koostöö

Horisontaalsete teemade kavand

- konverents – **Lihafoorum**
- konverents – **Metsandusfoorum**
- Infopäev veebis – **Töötervishoid**, ergonoomika ja töökeskkond põllumajanduses
- infopäev ettevõttes – **Töötervishoid** ja tööohutus põllumajanduses
- infopäev põllul ja salvestus – Põllumajanduse **telgitagused** (farminar) – 1 tk
- infopäev välislektoriga – **Päikesepaneelide** tootlikkus ja planeerimine -> **taastuenergia lahendused**
- infopäev – Raha juhtimine, **finantskirjaoskus**
- infopäev – Inimeste **juhtimine** – 2 tk
- artiklid ja **häälingud** – maaettevõtlusega alustamine: võimalused ja väljakutsed – 3 tk
- taskuhääling “Põllult taldrikule” – 4 tk
- artiklid infokirjas **Tark Talu** – 3 tk
- Artiklid EPKK uudiskirjas – 5 tk
- infoleht Põllumajanduskoja Euroopa Teataja
- videoloeng “**Põllumajandusmaastike elurikkus**”
- **Teabesalve haldamine** (poolaasta): veebid pikk.ee, teabesalv.pikk.ee, toiduteave.ee
- *Investeeringumeetmete ettevalmistamiseks (biomajanduse) energiasäästu võimalused, nt aiandus, saaks ka 2024*

ÜPP tellimuse kavand 18.04.2023

- Ettevõtlusalase teadlikkuse infopäev
- Kvaliteedikavad, GT jt infopäev
- Maaparandustoetus – 4 infopäeva
- Keskkonnasõbralik majandamine – 3 infopäeva
- Kriisijuhtimine ETO – 2 infopäeva
- **Karjaterwise** koolitus lihavisekarjades – pool 260h
- **Õppereis** maapiirkonna näidete juurde
- Esitlus **künnivõistlusega** Säreveres
- Esitlus rahvusvahelise noorte **künnivõistlusega** Olustveres
- Konverents Mullapäev ja trükis Mulla ABC
- Teabematerjal maaparandusest kraavi korrastamisel

Arutelu (kirja pandud koosoleku ajal)

- Edendada terviklikku teavitamist, et vähepopulaarseid valdkondi teadvustada paremini (päevade-artiklite koostöö)
- Üldised teemad, nt keskkond – kajastada igas trükises, aga ka massiteabena rohkem tähelepanu suunata. Paistab valdkondade piiratust (kindel sihtgrupp) – nt maheloomakasvatus ja õppereisidele kuluv raha/aeg. Kui paljud tootjad lähevad reisidele, kes siis toodab? ☺ Mujal toimuvat näha on hea. „Mahe“-mõtlemist levitada rohkematele tootmisviisidele.
- Tulemuste mõõdetavus – palju tegevusi tuleb eelmisest kaasa. 1,7 milj on vähe. Mida korrigeerime senise kogemuse pealt?
- Üks tegevusvaldkond, mis on väljas – ühistuline tegevus mahetootmises. Tööstustele sobivaid mahetootjaid on käputäis. Rahvusvahelises konkurentsiasutame seetõttu mitmete riikide tooraineid. Kuidas teadmus rahvusvahelise konkurentsi nõuetest tootjatele → Eesti Mahemesinike Ühingu tekkimine, **õpiringide** nügimisest. Ei pea korraldama eraldi üritust, mõjutab mõtte- ja käitumisviisi ergutamine PIDEVALT. Eesti on nii väike, et kaome suurde eksporti ära.
- Kuidas efektiivsust mõõta? Kuidas oma tegevuste edukust mõõdame? Osalejad? Teema? Vale aeg? Vale viis? Kui meil projekti-raha ei oleks, kas me ikka teeks? → tegevus selliselt, et oleks nii hea, et seda ostetaks. *Benchmarkingut* võiks olla rohkemgi kui pragu. „Näita ette“ on efektiivsem õppimisviis
- „siin digipöörde töörühm“ – kas kõike salvestame ja on järelevaadatav? → Tendents, et kui salvestada, siis peab ette küsima/teavitama ja ei kiputa kohale tulema (mugavus). Tasakaal leida. Kui on võimalik järele vaadata ja ta selle tõttu ei kuluta ressursse, on ka hea. → meetoodiline pool saaks METKis piisavalt mehitatud.
- Õppe panemine veebi ei ole alati sobiv – klassis saad infomüra selgeks rääkida ning tekib uus teadmine. Kui kokkuvõtte läheb iga kord veebi, siis võib kuulaja panna kuulamise kinni ja ei kuule selgitust. Veebiloengu sissejuhatus on alates nullist, reaalsete osalejate puhul saad arvestada vajadustega paremini.
- Infopäevale tullakse oma töö ja pere juurest ära. Kvaliteet on tugevalt teemaks. Ei saa kõike ühte kokku panna (viide ühistegevusele)
- Õpikeskkonna kompromissi leidmine vajalik. Nt konverentsidel ettekanded palju, kaks 10min pausi ning füüsilise kokkusaamise mõnu ja lisaväärtus on kadumas
- Sektori huvi peab muidugi olema, aga vajalik ka „teadvustamata tulevikuvajaduste“ tunnetamine, ettenägemine